

щожи човека. Попадали в неговия плен, героите на „Писмо“ отначало молят за пощада, но разбрали, че молбите са безплодни, се изпълват с омраза, която прераства в закана. А закана значи готовност да се отвърне на удара. В „Дохождат дни“ няма нито молба за милост, нито назряваща съпротива или мъст. Яростта е обърната изцяло навътре у този, който я изпитва. Нейното ядро е скрито и няма как да се узнае ще се взриви ли някога това ядро.

В „Писмо“ единственото спасение за Вапцаровия човек – вярата – отново явява загадъчната си сила. Това, че вярва, го възпира от една смърт – „да не пробия своя слепоочник“, и го тласка към друга – „да умреш [...] когато милионите възкръсват“. Но в „Дохождат дни“ вярата я няма и сякаш никога не я е имало. Има само ненавист, болка и ярост.

Ненавист...

Междутекстовостта явно не помогна да се разбере повече за това от какво е породена тази ненавист, но помогна да се долови нещо друго: че ненавистта, за която става дума в „Дохождат дни“, не е сводима до омразата, за която говорят други Вапцарови стихотворения. Ето защо. В нито едно от другите омразата не е единственото чувство. Освен нея има любов („Двубой“) или радост („Доклад“), или вяра („Писмо“), или надежда, макар и само насън.

Заспиваш.

И после в съня

изгрява далечна надежда...

(„Рибарски живот“)

В „Дохождат дни“ няма нищо друго освен ненавист, причиняваща болка и ярост. Толкова погубваща омраза има може би само у Ботев в „Към брата си“, но там нейният обект е повече от ясно назован: „себе си, брате, губя//тия глупци като мразя“.

Настоящата статия като че ли доста се отдалечи от първоначалния си замисъл, който беше да се успoredи Вапцаровото „Дохождат дни“ с Яворовото „Дохожда час“. Но това отдалечаване са дължеше на един въпрос, който възникна в хода на работата. Уместно ли е, особено предвид предполагаемата недовършеност на „Дохождат дни“ и предвид това, че тази чернова не е част от представителния за Вапцаров набор от стихотворения, точно тя да бъде въввлечена в междутекстово построение заедно с творба на друг поет, като се заобиколи въпросът как същата тази чернова стои спрямо останалото лирическо творчество на самия Вапцаров? По принцип винаги би могло да се отговори със „защо не“, но в действителност нещата са по-сложни. При междутекстово четене на творби от различни автори всяка от тях може да влезе във въображаемия диалог, в който именно това четене я